

Kennel Tallivahdin

Tallivahdin Cremefarben, Minna, Tallivahdin Abendrot

Tallivahdin kennel syntyi rakkaudesta koiriin ja halusta perehtyä luonteenominaisuuksien jalostamiseen. Olen Minna Tapojärvi, syntyisin Kolarista ja kotoisin Maskusta, jossa asun puolisoni, hovawarttiemme ja hevostemme kanssa. Olen psykologian maisteri ja työskennellyt 15 vuotta yrittäjänä ja soveltuvuustutkijana, eli leipätyöni on käyttäytymisen tutkiminen. Eläimet ovat aina olleet osa elämäni. Lapsena kasvatin lintuja ja varhaisesta aikuisiästä ”kotitarpeisiimme” ratsuhevosia siskoni kanssa. Todellinen kasvatusharrastus alkoi hovawarttien myötä. Muita koirarotuja en ole sen koommin harkinnut – hoffissa on kaikkea mitä koiralta toivon!

Elämäni rotu - HOVAWART!

Hovawart -rotu löytyi 90-luvun alkupuolella aktiivisen rotujen vertailuprosessin jälkeen. Päätimme mieheni kanssa ennen karvalapsen hankintaa asettua kuitenkin työelämään ja rakentaa talon. Halusimme suuren, säänkestävän ja vahtivan koiran, joka sopisi luontevasti maaseudulle. Hovawartit nousivat listamme kärkeen terveen ulkomuodon, liikunnan ja pihavahdille tyypillisten luonteenominaisuuksien vuoksi. Asetuttuamme vuonna 1995 Maskuun, aloin etsiä hovawarttia, jonka jälkeläisestä halusin kennelini kantanartun. Kävin näyttelyissä katsastamassa hoffeja ja koin löytäneeni etsimäni ensisilmäyksellä nähdessäni Niemisen Railan ja Uskihoff's Hayan kehän reunalla. Juteltuani hänen kanssaan unelmani voimistuivat. Odottelimme pari vuotta Hayan narttupentua, jota se ei enää saanut. Railan vinkistä löytyi Sateenkaaren kennelin T-pentue ja Airi Säe myi meille Thunderbirdin (Sar-Vuoren Intoppi – Sateenkaaren Kastehelmi), eli Nellan, toukokuussa 1997.

Tallivahtien syntyhistoriat teoriassa ja käytännössä

Tallivahdin kennelnimi tulee hevosten ja hoffien yhteiselosta, joka sujuu yleensä hyvin. Hoffeilla on hyvä hahmotuskyky ja tilannetaju, eivätkä ne jää pikkupentuinaakaan hevosten jalkoihin. Ainoa hankaluus on niiden suuri rohkeus ja vahtikoiran dominanssi, miksi ne rakastavat hevosten komentelua ja toimivat emännän vahvistimena hevosten suuntaan. Siitä seuraa uhkarohkeita ”suojelutreneejä” ja joskus myös hampaiden menetyksiä, vaan ei onneksi sen pahempaa.

Nella osoittautui jalostuskelpoiseksi ja aloin etsiä sille sulhasta sen täytettyä neljä vuotta. Kysyin jalostustoimikunnaltakin suosituksia, mutta Haya oli jäänyt lähtemättömästi mieleeni ja näin löytyi KANS & FIN & EE MVA JK3 Hayaklause Caro (Famenhoffin Casimir – Uskihoff's Haya), johon Nellakin oitis ihastui. Tallivahdin A-pennut syntyivät 26.10.2001 ja siinä oli komeasti 11 merkkiväristä pentua, kuusi narttua ja viisi urosta. Niistä Anemonesta tuli Vahdittaren kennelin kantanarttu ja Augenweidesta Tunturikuuran.

Halusin B-pennuilleni isän Saksasta. Siksi minun piti objektiivisemmin tiedostaa sulhaskriteereitä, kun ihastuminen koiraan ja sen sukulaisiin ei ollut käypä konsti. Olen aina arvostanut itsenäisen työskentelykyvyn, hyvien hermojen, rohkeuden ja hallitsevuuden lisäksi koulutettavuutta – niin eläimissä kuin ihmisissäkin. Siksi pääkriteerikseni nousi vähintään avoimen luokan koulutustunnuksen suojelukokeesta (VPG2/IPO2). Maiden jalostusvastaavat löysivät Gigur von Griesseschin (Dürer von

der Rumesburg – Flora von Griessesch). Lempi leiskui Etelä-Saksassa ja 26.11.2003 syntyi seitsemän B-pentua. Giguristakin tuli myöhemmin titteleiltään vaikuttava INT & GER CH VPG3, eli jälleen isäkoira on voittajaluokan palveluskoira ja multivalio. Sijoitin B-pennuista nartut Bildschön ja Bäuerin, jotka lunastivat toiveeni emokoirina hienosti.

C-pentujen vanhemmat olivat Tallivahdin Bäuerin ja BH Bedlam Yuni-or (Kieferhof's Showy Axterix – Bedlam Goodbye Peace) ja ne syntyivät 5.7.2006. Nytkin päätavoitteeni liittyivät luonneominaisuuksiin. Miellessäni ei ollut erityistä ihastusta ja päätin edetä jalostustoimikuntamme tietotaidon avulla. Useampi ystäväni tunsu Yuni-orin ja SKL:n KoiraNet – tietokannasta löytyi myös tietoa. Hedelmälliset lemmiskelyt tuottivat 11 Tallivahtia, 4 urosta ja 7 narttua. Ne olivat ensimmäiset kesäpentumme ja huoltourakka oli hieman helpompi. Nartuista Cremefarben jäi itsellemme ja sijoitin Capriolen. Pennutan kuitenkin ensisijaisesti vain Cremefarbenin. Sillä on käyttöominaisuuksista vahvaa näyttöä ja C-pentujen isän sukulaisia käytetään maassamme jalostukseen jo hyvin paljon. Yksi iso koettelemus oli, kun D-pennuista ei usean yrityksen ja kahden nartun voiminkaan tullut mitään, vaikka astutukset onnistuivat joka kerta. Lisäksi viimeinen yritys päättyi pentujen kuolemaan synnytyksessä. Päätin, että D = dead, hyppäsin koko kirjaimen yli ja purin painajaisen tarinaksi kotisivuilleni.

E-pennut syntyivät Bildschönille ja pikkupennusta ihailemalleni Hayaklause Fidalolle (Lefter vom Blonden Stern – Hayaklause Do Do). Jalostustoimikunta hyväksyi yhdistelmän ja jouluna ne saivat alkunsa. Kahdeksan pentua syntyi 23.2.2008 hauskan tasa-arvoisesti: neljä kultaa, neljä merkkaria ja sukupuoletkin menivät väreittäin tasan. Fidato kunnostautui pentujen jälkeen palveluskoirien viestikokeessa ja on nyt komeasti KANS & FI & LV MVA VK2. Sijoitusnarttu Engleinista tulee toivottavasti G-pentujen emä ja Emanzesta leasingillä H-pentujen. Tallivahteja on syntynyt noin 2-2,5 vuoden välein ja rytmi on sopinut hyvin elämäämme. Jatkossa saamme toivottavasti pentuja noin kerran vuodessa.

Tallivahdin Anbeter

Tallivahdin Abgott

Omat koirat ja muut koiraharrastukset

Jo Nellan kanssa innostuin eri koiraharrastuksista ja hoffien koulutusleirillä Laitilassa olen käynyt lähes vuosittain. Hakua treenasin yhdellä leirillä ja talven 2005-06 ja aina osaavassa ryhmässä, mutta kipinä ei syttynyt. Jälki puolestaan vei heti mennessään ja Nellakin harrasti peltojälkeä vielä pari päivää ennen kuolemaansa 12,5-vuotiaana. Nella suoritti BH- kokeen ensi yrittämällä, vaikka se oli jo 6,5-vuotias ja odotti B-pentuja. Sen ainoa erikoisjälkikoe vuonna 2007 oli ikimuistoinen, sillä se oli pienen seuramme Varsinaiset Hoffit ry:n ensimmäinen PAEJ-koe ja se järjestettiin golf-kentällä. Nella jäi lopulta viittä vaille valioksi, eli näyttelysertit saavutettiin, mutta palveluskoirakoetuloksia ei.

Ensimmäisestä pentueesta jätimme kotiin nartun Abendrot, jota mezosopraanona kutsutaan Abbaksi. Se on ollut aina asiallinen, tinkimätön pyrkyn ja valtava ahmatti, mitkä helpottavat kouluttamista. Ensimmäinen jälkikokeemme tuli yllättäin ja ehdin treenata tottista vain kuukauden, jolla ei vielä tulosta tehty. Toisesta kokeestamme lähtien Abba on saanut joka kokeessa koulutustunnuksen, vuonna 2006 JK1 ja 2007 JK2, jolloin siitä tuli Tallivahtien ensimmäinen Suomen muotovalio. Kruununa on erikoisjäljen FH1 vuonna 2009. Kesällä 2006 laumaamme tuli Cremefarben eli Sissi. Se oli pienestä lähtien hoksaava, tavoitteellinen ja toimintakykyinen ja herätti niin suuria toiveita, että se vain piti jättää itselle. Sissi onkin jo lunastanut odotukseni hyvästä dual - purpose koirasta: JK1-koulutustunnus 2-vuotiaana 2kk iässä, JK2 ja FI MVA alle kolmevuotiaana ja FH1 vain 3 v 4kk iässä! Siitä tulee toivottavasti F-pentujemme emä kesällä 2010.

Muut harrastukseni ovat hyödyttäneet kasvatusta. Nyt tiedän millaista panostusta vaativat koiran treenaaminen pk-koevalmiiksi ja muotovalion arvo. Myös käsitykseni palveluskoirakokeiden tärkeydestä jalostuksessa on vahvistunut. Jälki on mielestäni hoffin luonteelle pk-lajeista sopivin, jolloin siinä voi nuorella koiralla päästä tuloksiin. Siinä hyvät hermot/keskittymiskyky ja itsenäisyys/itsepäisyys vahvistavat läpiviennikykyä. 2-vuotiskaudella sopiva tavoite on mielestäni alokasluokan

Busenfreundin, Bildschön, Minna, Thunderbird, Abendrot ja Anemone

koulutustunnus JK1, 3-vuotiskaudella avoimen JK2 ja 4-vuotiskaudella voittajaluokan JK3. Erikoisjälki vaatii koiralta vielä edellistä enemmän keskittyvää, itsenäistä työskentely- ja läpivientikykyä. Sissi todisti, että FH1-koularoituminenkin onnistuu jo 3-vuotiaalta hofilta. Vaikka jälkitreenaus on itsenäistä, on hyvä saada viisautta muilta. Laitilan koulutusleirit ovat olleet tärkeimmät oppimisfoorumini. Tottelevaisuuteen olen panostanut oman treenailun lisäksi parilla koira-alan ammattilaisen kurssilla, sillä siinä hyväkään koira ei pysty kompensoimaan huonoa ohjausta. Tulevaisuuden tavoitteena on saada Sissistä käyttövalio ja itsestä pk - koetumari. Niissä riittää haastetta kasvatuksen lisäksi!

Näyttöjä kasvatustyön onnistumisesta

Koirakannan elinvoimaisuus on yhä vain tärkeämpää ja arvioitavissa vaikkapa seuraavasti. Tallivahteja on syntynyt 37 koiraa, joista neljä on tähän mennessä kuollut eri syistä. Kuolleet mukaan lukien keski-ikä on nyt yli 5 vuotta, kun A-pennut (elossa 9/11) ovat yli 8-vuotiaita, B-pennut (6/7) yli 6-vuotiaita, C-pennut (11/11) 3,5-vuotiaita ja E-pennut (7/8) 2-vuotiaita. Pentuekoon keskiarvo on 9,25 ja nartut ovat synnyttäessään olleet keskimäärin 4,5-vuotiaita. Mielestäni koirakantani vaikuttaa elinvoimaiselta ja elinikäkeskiarvo nousee toivottavasti korkeaksi.

Koirien jalostusarvon mittareiksi on kehitetty näyttelyt ja käyttökokeet. Itse arvostan ulkomuodon näyttönä eniten menestymistä rotumme päänäyttelyssä. Sinne on vuosien varrella osallistunut 18, eli puolet kasvateistani. Niistä yhdeksän, eli n. 25 % on sijoittunut siellä luokassaan: Abendrot on ollut KÄK3, Anbeter NUK4, Bildschön NUK2, Bäuerin NUK4, Camper JUK4, Cremefarben VAK2, Edelmann JUK2, Emanze NUK1 VARASERT ja Eminent JUK2. Näyttelymenestyksen kruunu oli kultatyttöistä (Bildschön, Cremefarben, Emanze, Englein) koostuneen kasvattajaryhmämme päänäyttelyn BIS2-sijoitus vuonna 2009. Näyttelykaunokaisia ovat lisäksi Anemone, Augenweide ja Busenfreundin. Niillä Suomen muotovalion arvosta puuttuu koulutustunnus tai -tunnukset.

Tallivahdin Augenweide

Palvelus- tai pelastuskoirakokeista koulutustunnuksia ovat saavuttaneet Abendrot FH1, JK2, Abgott JK1, PEJÄ, PEHA, Augenweide JK1 ja Cremefarben FH1, JK2. Kaikkiaan yhdeksän (n. 25%) Tallivahdia on suorittanut BH-kokeen. Niiden lisäksi viisi treenaa palveluskoiralajeja. Abgott oli ns. kahden lajin pelastuskoira ja osallistui pari vuotta virallisiin etsintöihin. Sen paras käyttönäyttö tuli kuitenkin metsälenkillä siviilissä. Abgott hävisi, eikä tullut kutsuista huolimatta. Pian se alkoi haukkuilmaista koulutuksensa mukaisesti, jolloin isäntä löysi sen. Abgott oli löytänyt itseltään hengen ottaneen nuorukaisen ruumiin ja kunnon pelastuskoirana ilmaisi sen isännälleen. Tämä on mielestäni hyvä näyttö hovawartin itsenäisestä toimintakyvystä ja käyttöominaisuuksista!

Tallivahdin Camper

Jalostus on tietoista toimintaa luonnonvoimien ja -lakeja vastaan

Olen huomannut, että jalostus on luonnonvoimien ja -lakien vastaan taistelua. Siinä muutetaan luonnonmukaista normaalipopulaatiota jonkin ominaisuuden osalta tavoiteltuun suuntaan ja luodaan ns. vinoutunut populaatio, koirarotu. Jos jalostusta ei tehdä, palauttavat luonnonvoimat ja -lait ominaisuudet alkuperäiseen normaalijakauman muotoon. Tutkimusten mukaan pelkän ulkomuodon jalostamisen seurauksena luonne muuttuu: herkkyyttä lisääntyy ja leikkisyys vähenee. Ilman luonteen jalostamista koira vaikuttaa siis muuttuvan suden suuntaan, primitiivisemmäksi ja vaikeammaksi kouluttaa.

Luonnonvoimat koettelivat jo ensimmäistä pentuettamme. Siinä ilmeni useammalla koiralla kilpirauhasen vajaatoimintaa. Sinälläänhän se on sairautena helppo, yleensä lääkittynä oireeton ja koiran eliniänennustetta pidetään normaalina. Pahin asia on harrastusnäkökulmasta thyroxin – lääkityn koiran kilpailukielto maamme doping-sääntöjen mukaan. En jää tuleen makaamaan, vaan aktiivisesti etsin ja jäsentelen

Tallivahdin Bäuerin ja C-pentuja

tilanteeseen liittyviä syitä ja seurauksia monipuolisesti. Kilpirauhasen vajaatoiminta on rotutyypillinen ja alueellinen, sillä se liittyy monien sairauksien tavoin geenipohjan kapeutumiseen. Kilpirauhashormoniin vaikuttaa lisäksi valon määrä. Se mielestäni selittää miksi Saksasta pimeään pohjoiseen tuotu koira sairastuu sukunsa ainokaisena kilppariin. Kilpirauhanen on myös elin, joka reagoi mm. ympäristön myrkkyyhin ja säteilyyn. A-pentujen aikana Nella-emo sai kapin pihallamme vierailleilta supeilta tai ketuilta. Jouduimme ”myrkyttämään” koko lauman ja kapi-myrkkyhän on paljon voimakkaampaa kuin tavalliset loishäädöt. Pentu on elimiltään keskeneräinen ja myrkytys saattoi vaurioittaa kilpirauhasta. No, kapihan voi johtaa isäntäeläimensä kuolemaan ja sikäli loismyrkky on välttämätön. Tämänkin mahdollisen yhteyden oivallus lisäsi kasvattajan tuskaa, mutta toisaalta elämäkoulu vahvistaa.

Autoimmuunisairaudet ovat usein eri tekijöiden yhteisvaikutusta, mutta suppea geenipohja lienee suurin syy. Geenipohjasta ei saa kokonaiskuvaa sukusiitosprosentista ja muutkin KoiraNetin laskelmat ovat siinä puutteellisia. Sairaudet näkyvät vasta geenien monimuotoisuuden heikennyttyä riittävästi sukupolvien aikana. Siksi puhutaan, että alttius sairauteen voi periytyä, mutta olosuhteet ratkaisevat puhkeamisen. Kaiken tiedostamisen myötä uskon, että vain yhteistyö ja viisas jalostusstrategia tuottavat terveyden ja elinvoimaisuuden jalostamisessa pitkänikäisten vaikutusta!

Toinen ”luonnonvoima”, jota on onnistuttu jalostamaan ja joka on omaa sydäntäni lähinnä, on luonne. Kantanarttuni Nella oli monin tavoin verraton koira luonteensa puolesta. Sillä oli vahvuuksia, jotka mielelläni vakioisin kasvatteihini. Joissain toivomissani ominaisuuksissa rodussamme ja myös kasvateissani kuitenkin vaihteluväli on niin suuri, että jalostus on hidasta. Nellän heikkoudet olivat tunneherkkyyttä ja vähäinen leikkisyys. Sen vahvuudet olivat hyvissä hermoissa, avoimuudessa, rohkeudessa ja dominanssissa. Herkkyydestään huolimatta siitä ei helposti tullut subjektiivista, vaan vahvuudet ylläpitivät toimintakykyä. Heikkohermoisempi herkkä koira on tunteidensa vietävänä ja mm. valeraskausongelmat voivat haitata harrastamista. Urokset ovat narttujen kovempia ja siksi aktiiviharrastajat suosivat niitä. Nellän herkkyyttä nä-

Tallivahdin Emanze

kyi esim. ylipääsemättömänä pelkona jään kumistessa. Silloin se juoksi loppumatkan suksien kannoilla, vaikka muut koiramme juoksentelevat pilkkireiältä toiselle. Fyysistä ohjausta/pakotteita käytettäessä Nella ylireagoi ja loukkaantui kuin herkät pikkutyöt ikään. Nyt tiedostan ja tunnistan tavoittelemiani luonteenominaisuudet mielestäni riittävän hyvin ja esimerkiksi liiallista herkkyyttä välttääkseni valitsen jalostukseen mutkattomia poikatyttöjä feminiinisten narttujen sijaan.

Jalostamisessa luonnonlakien ja – voimien hyväksyminen on välttämätöntä. Samalla on vaarana, että piittaamattomuus lisääntyy ja toiminnasta tulee liiaksi vain lyhyen tähtäimen hyötyä tavoittelevaa. Sitä välttääkseni laadin toimintaani ohjaamaan jalostusstrategian. Sitä aion noudattaa, vaikka onnistuminen näkyikin viiveellä.

Tallivahdin Edelmann

Tallivahtien jalostusstrategia pähkinäkuoressa

Päätavoitteeni on jalostaa pihavahdin ja palveluskoiran tyyppillisiä luonteenominaisuuksia. Luonne on myös yhteydessä elämänkokemuksiin. Siksi panostan pennunostajien valintaan ja rakentavaan yhteistyöhön. Luonteen vahvuudet ja käyttöominaisuudet puntaroidaan mielestäni parhaiten käyttökokeissa. Tallivahtien suvuissa on vähintään 40 % koirista koulutustunnuksen palveluskoirakokeesta. Tätä ”käyttökoiraosuutta” kasvatan ja F-pennuista lähtien se on vähintään noin 70 %. Suomessa harrastaminen keskittyy matalan kynnyksen ja runsaan tarjonnan lajeihin, kuten näyttelyihin. Olen vierailut vuodesta 2003 lähtien ahkerasti Saksassa ja tilaan rotujärjestö RZV:n jäsenlehteä. Siellä käyttötulokset ovat hoffeilla tavallisia ja sukujen ”käyttökoiraosuudet” korkeita. Siksi etsin jatkossa urokset sieltä yhteistyössä maidemme jalostusvastaavien kanssa. Onnistumista arvioidakseni pyrin saamaan noin 40% kasvatteistani palvelus- tai pelastuskoiralajeissa tuloksiin tähtääville harrastajille .

Tuen kasvattieni kouluttamista ja yhteistyötä omistajansa kanssa eri tavoin. Annan mm. kirjavinkkejä jo ennen pennun kotiutumista, tietoa eri yhdistyksistä ja koulutuksista. Järjestän vuosittain kennelleirin, johon usein osallistuu jopa puolet kasvatteistani ja jossa tavoitteet ovat hauskanpidon lisäksi koulutuksellisia. Hyvän tuntuman kasvatteihini sain työmatkoihini yhdistetyllä treffi- & treenikiertueellani kesällä 2008. Neljälle paikkakunnalle sijoittuviin tapaamisiin tuli useita harvoin näkemiäni koiria. Se oli hyvä tapa nähdä kasvatteja omistajineen ja harrastaa yhdessä jäljestämistä.

a)Tärkein on luonne

Valitsen jalostusyksilöt luonteen perusteella ja käytän pentujen arvioinnissa ja sijoittamisessa koteihin apuna koira-alan ammattilaista. Jalostukseen valitsen rohkeita ja tasapainoisia pentuja, joilla on vahtikoiraalle tyyppillistä dominanssia, ongelmanratkaisutaitoja ja riittävästi yhteistyöhalua. Vanhoja pk- perinteitä arvostaen niiden tulee olla myös kovia syömään. Testaan myös pentujen nenäkäyttökykyä.

Sanotaan, että narttua käytetään ja uros valitaan jalostukseen. Näin jalostusnartut muodostavat ikään kuin tavoiteltujen ominaisuuksien alarajat, joita urosvalinnoilla parannetaan. Siksi oma hyvä narttulinja on tärkeä. Sijoitus & leasing – käytännöillä saa narttuihinkin valinnanvaraa. Urosvalinnassa painotan käyttöominaisuuksia, koiran omia ja suvun näyttöjä palvelus- ja pelastuskoirakokeissa ja erityisesti tuloksia ns. maasto-osuuksissa, jossa mm. ohjaajan vaikutus on pienempi. F-pennuistani lähtien toivottavasti myös jalostusnartuillani on koulutustunnuksen käyttökokeesta ennen pentuja. Haluni hyödyntää luonnetestiä väheni, kun teimme sisareni kanssa tilastollisen tutkimuksen hovawarteille vuosina 1996 - 2006 tehdyistä luonnetesteistä. Tulokset julkaistiin Hovawartti -lehdessä 2/2007 ja ne löytyvät kotisivuiltani.

b) Terveys

Monet sairauksista ovat polygeenisiiä, kapeutuneesta geenipohjasta johdettuja ja yhteydessä olosuhteisiin. Siksi ne ovat jalostuksella vaikeasti poissuljettavia. Selvitin geenipohjan kapeutumista tarkastelemalla Suomen hovawarttien viime vuosina käytettyjen sukujen yleisyyttä. Esitin laskelmiani rotumme kasvattajapäivillä 2009 ja kirjoitin jutunkin, jota voi lukea kotisivuillani.

Terveysriskienhallintaan pyrin huomioimalla sekä laatua että määrää. Käytän jalostukseen aikuisia, terveitä koiria, sillä aikuisikään mennessä sairaudet ovat usein jo oireilleet. Sijoitan ainakin yhden nartun/pentue ja pennutan sitä kerran. Jos tulen sijoittamaan uroksen, rajaan sen käytön kahteen pentueeseen Suomessa. Toivon, että yhdestä pentueestani jalostukseen käytettäisiin enintään muutamaa koiraa ja niitäkin vain kerran kutakin. Silloin kasvattieni geenit eivät liiaksi leviä populaatioomme.

c) Ulkomuoto

Tavoittelen ns. dual-purpose koiria, joilla on kuvaamani luonteen lisäksi myös rotutyypillinen ulkomuoto. Jalostuskoirat ovat saaneet näyttelyssä laatuarvion erinomaisen. Ulkomuodossa panostan tyyppiin, vah-

vaan luustoon ja kestävään rakenteeseen. Myös koiran pää ja ilme ovat tärkeitä. Rungon tilavuus ei saa korostua, jotta massaa ei tule käyttösuorituksiin liiaksi. Olen tyytyväinen kasvattieni ulkomuotoon ja pyrin säilyttämään nykyisen tason.

Koiraharrastamisen jatkuvan kehittämisen keinot ja foorumit

Pyrin ymmärtämään kaikenlaisia ilmiöitä koiriin ja jalostamiseen liittyen. Jos tutkittua tietoa ei ole saatavilla riittävästi, tutkin asiaa itse. Olen oppinut myös keskusteluista mm. koetuomareiden, osallistujien ja katojien kanssa. Eräs jälkituomari, SM-tason kisaaja ja SM-jälkikoirien kasvattaja kertoi viidennestä pentueestaan lähtien osanneensa arvioida pentujensa suorituspotentiaalia. Seuraavaksi syntyy viides Tallivahdin pentue. Kasvattajana kehitykseni toivottavasti jatkuu vielä pitkään sen jälkeenkin ja näkyy aikoinaan myös mitattavina tuloksina.

Lopussa kiitos seisoo: Airille ihanasta kantanartusta, Railalle hyvistä vinkeistä ja uroksista, kasvattieni omistajille hyvästä yhteistyöstä ja hoffien kautta syntyneille ystävyysuhteille!

Antoisia hetkiä hoffien kanssa ja nähdään koiratapahtumissa! terveisin Minna Tapojärvi Tallivahdin kennelistä Maskusta

